

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 16/2020-60

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu pléna Ivana Fiačana a zo sudcov Jany Baricovej, Ladislava Dudítša, Libora Duľu, Miroslava Duriša, Rastislava Kaššáka, Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), Miloša Maďara, Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho a Martina Vernarského o návrhu **prezidentky Slovenskej republiky**, zastúpenej povereným zástupcom JUDr. Petrom Kubinom, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade zákona č. 46/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky za účasti vlády Slovenskej republiky ako vedľajšieho účastníka konania takto

r o z h o d o l :

Konanie **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Návrh prezidentky Slovenskej republiky a doterajší priebeh konania

1. Ústavnému súdu bol 2. apríla 2020 doručený návrh prezidentky Slovenskej republiky (ďalej aj „navrhovateľka“ alebo „prezidentka“) na začatie konania o súlade zákona č. 46/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 46/2020 Z. z.“), s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).
2. Napadnutým zákonom č. 46/2020 Z. z., ktorým boli novelizované viaceré zákony, bol do slovenského právneho poriadku zavedený 13. dôchodok, na ktorý majú nárok všetci poberatelia dôchodkovej dávky bez ohľadu na výšku ich dôchodku.
3. Podstatou návrhu navrhovateľky je namietaný nesúlاد zákona č. 46/2020 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 31 ústavy, pričom výhrady navrhovateľky sa týkajú len legislatívneho procesu, v ktorom

bol napadnutý zákon č. 46/2020 Z. z. prijatý Národnou radou Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“). Podľa názoru navrhovateľky v rámci tohto legislatívneho procesu došlo k hrubému a bezprecedentnému zneužitiu inštitútu skráteného legislatívneho konania.

4. Na základe uvedeného prezidentka navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že zákon č. 46/2020 Z. z. nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 31 ústavy.

5. Ústavný súd návrh navrhovateľky uznesením č. k. PL. ÚS 16/2020-32 z 24. júna 2020 prijal na ďalšie konanie.

6. Po prijatí jej návrhu na ďalšie konanie predseda ústavného súdu podľa § 86 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) požiadal národnú radu a vládu Slovenskej republiky, zastúpenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), o predloženie stanoviska k návrhu navrhovateľky.

Národná rada listom svojho predsedu č. PREDS-168/2020 z 18. septembra 2020 doručeným ústavnému súdu 22. septembra 2020 oznámila, že nebude zaujímať stanovisko k predmetnej veci. Stanovisko vlády Slovenskej republiky, zastúpenej ministerstvom (aj napriek urgencii z 25. februára 2021), dosiaľ nebolo ústavnému súdu predložené.

II.

Zastavenie konania o návrhu navrhovateľky

7. Podľa § 87 prvej vety zákona o ústavnom súde ústavný súd konanie zastaví, ak preskúmaný právny predpis stratí platnosť pred vyhlásením nálezom vo veci.

8. Národná rada 21. októbra 2020 schválila zákon o 13. dôchodku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 296/2020 Z. z. (ďalej len „zákon č. 296/2020 Z. z.“) a nadobudol účinnosť 31. októbra 2020 (okrem čl. V bodu 12, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2021, a čl. V bodu 13, ktorý nadobudne účinnosť 1. januára 2023).

9. Zákonom č. 296/2020 Z. z. bola do slovenského právneho poriadku zavedená nová právna úprava 13. dôchodku ako štátnej sociálnej dávky, ktorá materiálne nahradila právnu úpravu 13. dôchodku ako dôchodkovej dávky zavedenú napadnutým zákonom č. 46/2020 Z. z., v dôsledku čoho boli 13. dôchodky reálne vyplácané v roku 2020 už nie na základe právnej úpravy zavedenej zákonom č. 46/2020 Z. z., ale na základe právnej úpravy zavedenej zákonom č. 296/2020 Z. z. Dôvodová správa k zákonu č. 296/2020 Z. z. v tejto súvislosti v podstatnom uvádza: „Podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 46/2020 Z. z. sa v novembri 2020 mal poberateľom dôchodkov po prvýkrát vyplatiť 13. dôchodok ako dôchodková dávka zo sociálneho poistenia v sume zodpovedajúcej priemernej mesačnej sume daného druhu dôchodku.“

Navrhuje sa nová právna úprava 13. dôchodku ako štátnej sociálnej dávky, ktorou sa navrhuje nahradiť právna úprava 13. dôchodku zo sociálneho poistenia.“

10. Nahradenie pôvodnej právnej úpravy 13. dôchodku (zavedenej napadnutým zákonom č. 46/2020 Z. z.) novou právnou úpravou 13. dôchodku (zavedenou zákonom č. 296/2020 Z. z.) spočívalo v tom, že zákonom č. 296/2020 Z. z. bola vypustená, resp. nahradená právna úprava zavedená napadnutým zákonom č. 46/2020 Z. z. (s výnimkou právnej úpravy, ktorá sa vzhľadom na svoju povahu medzičasom stala obsolétnou):

10.1. **Čl. I napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z.** (novelizácia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov) – článkom V zákona č. 296/2020 Z. z. bola vypustená právna úprava zavedená do zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov novelizačnými bodmi 1 až 14 čl. I zákona č. 46/2020 Z. z. (k vypusteniu právnej úpravy zavedenej 13. novelizačným bodom čl. I zákona č. 46/2020 Z. z. dochádza až 1. januára 2023, keďže až 1. januára 2023 tento novelizačný bod nadobudne účinnosť, z čoho vyplýva, že právna úprava zavedená týmto novelizačným bodom reálne vôbec ani nenadobudne účinnosť). Právna úprava zavedená novelizačnými bodmi 15 (prechodné ustanovenie) a 16 (zrušovacie ustanovenie) čl. I zákona č. 46/2020 Z. z. nebola vypustená z dôvodu, že ide o právnú úpravu, ktorá sa medzičasom stala obsolétnou.

10.2. **Čl. II napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z.** (novelizácia Exekučného poriadku) – článkom II zákona č. 296/2020 Z. z. bola vypustená právna úprava zavedená do Exekučného poriadku novelizačnými bodmi 1 a 2 čl. II zákona č. 46/2020 Z. z. Právna úprava zavedená novelizačným bodom 3 (prechodné ustanovenie) čl. II zákona č. 46/2020 Z. z. nebola vypustená z dôvodu, že ide o právnú úpravu, ktorá sa medzičasom stala obsolétnou.

10.3. **Čl. III napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z.** (novelizácia zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov) – článkom III zákona č. 296/2020 Z. z. bola vypustená právna úprava zavedená do zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov novelizačnými bodmi 1 a 2 čl. III zákona č. 46/2020 Z. z.

10.4. **Čl. IV napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z.** (novelizácia zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) – článok IV zákona č. 296/2020 Z. z. stanovil, že táto právna úprava sa od 1. októbra 2020 nepoužije.

10.5. **Čl. V napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z.** (novelizácia zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov) – článkom VI zákona č. 296/2020 Z. z. bola táto právna úprava vypustená.

10.6. **Čl. VI napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z.** (novelizácia zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) – článkom VII zákona č. 296/2020 Z. z. bol obsah právnej úpravy zavedenej čl. VI napadnutého

zákona č. 46/2020 Z. z. nahradený tak, že poznámka pod čiarou, ktorá sa viaže k tejto právnej úprave, už odkazuje na zákon č. 296/2020 Z. z.

10.7. **Čl. VII napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z.** (novelizácia zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) – článkom VIII zákona č. 296/2020 Z. z. bola táto právna úprava vypustená.

10.8. **Čl. VIII napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z.** (novelizácia zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) – článkom IX zákona č. 296/2020 Z. z. bol obsah právnej úpravy zavedenej novelizačným bodom 1 čl. VIII napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z. nahradený tak, že poznámka pod čiarou, ktorá sa viaže k tejto právnej úprave, už odkazuje na zákon č. 296/2020 Z. z. a zároveň znenie poznámky pod čiarou zavedené novelizačným bodom 2 čl. VIII napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z. bolo v celom rozsahu nahradené novým znením. Právna úprava zavedená novelizačným bodom 3 (prechodné ustanovenie) čl. VIII napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z. nebola vypustená z dôvodu, že ide o právnu úpravu, ktorá sa medzičasom stala obsolétou.

10.9. **Čl. IX napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z.** [novelizácia zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov] – článkom X zákona č. 296/2020 Z. z. bola táto právna úprava vypustená.

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že možnosť aplikácie (uplatnenia) právnej úpravy zavedenej napadnutým zákonom č. 46/2020 Z. z. pominula nadobudnutím účinnosti zákona č. 296/2020 Z. z., ktorý túto právnu úpravu vypustil, resp. nahradil.

Inak povedané, nadobudnutím účinnosti zákona č. 296/2020 Z. z. právna úprava zavedená napadnutým zákonom č. 46/2020 Z. z. stratila platnosť, resp. sa stala obsolétou, a teda z formálneho, resp. z materiálneho hľadiska už nie je relevantnou súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a nevyvoláva žiadne právne účinky. Vzhľadom na skutočnosť, že právnu úpravu zavedenú napadnutým zákonom č. 46/2020 Z. z. už nemožno použiť, prestal existovať aj objektívny dôvod na objasnenie a prípadné vyslovenie protiústavnosti legislatívneho procesu, ktorý sa mal na základe návrhu navrhovateľky podrobiť ústavnej kontrole.

12. Ústavný súd uzatvára, že nadobudnutím účinnosti zákona č. 296/2020 Z. z. právna úprava zavedená napadnutým zákonom č. 46/2020 Z. z. stratila platnosť, resp. sa stala obsolétou, a preto ústavný súd rozhodol tak, že podľa § 87 zákona o ústavnom súde konanie o návrhu navrhovateľky zastavil.

13. Na záver ústavného súdu o potrebe zastavenia predmetného konania o návrhu navrhovateľky pritom nemá vplyv skutočnosť, že navrhovateľka navrhuje vysloviť nesúlad napadnutého zákona č. 46/2020 Z. z. nie pre samotný obsah tohto zákona, ale „len“ z dôvodu ústavnej nekonformity legislatívneho procesu, v ktorom bol tento zákon prijatý. Ak dôjde k strate platnosti napadnutého právneho predpisu, zákon o ústavnom súde jednoznačne predpokladá zastavenie predmetného konania o súlade právnych predpisov, pričom nepočíta so žiadnou výnimkou

pre prípad, že navrhovateľ nenamieta ústavnú nekonformitu samotného obsahu napadnutého zákona, ale „len“ legislatívny proces, v ktorom bol tento zákon prijatý. Strata platnosti napadnutého právneho predpisu je preto dôvodom na zastavenie konania o súlade právnych predpisov aj v takomto prípade.

14. Vyslovenie ústavnej nekonformity legislatívneho procesu, v ktorom bol napadnutý zákon č. 46/2020 Z. z. národnou radou prijatý, nemá žiadny praktický význam. Návrh navrhovateľky sa preto vzhľadom na uvedené dostáva do pozície akademickej polemiky a rozhodnutie o ňom by nedokázalo naplniť funkčnú podstatu návrhového oprávnenia prezidentky, ktorou je eliminovanie ústavne nekonformnej právnej úpravy z právneho poriadku Slovenskej republiky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2021

Ivan Fiačan
predseda pléna Ústavného súdu
Slovenskej republiky